

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра географії України

Затверджено

На засіданні кафедри географії України
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08. 2023 р.)

Завідувач кафедри географії України
Лозинський Р. М.

Силабус

З навчальної дисципліни вільного вибору студентів
«СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ГЕОГРАФІЇ ЛЮДИНИ»,
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів вищої освіти за
спеціальністю 106 «Географія» в межах циклу професійної та практичної
підготовки студента

Львів – 2023 р.

Назва курсу	Сучасні концепції географії людини
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка 41, 79005, Львів Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 10 Природничі науки. Спеціальність 106 Географія
Викладачі курсу	Лозинський Роман Мар'янович, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії України
Контактна інформація викладачів	Корпоративна пошта: roman.lozynskyy@lnu.edu.ua Персональна сторінка: https://geography.lnu.edu.ua/employee/lozynskyy-roman-maryanovych Географічний факультет, вул. Дорошенка, 41, каб. 59
Консультації по курсу відбуваються	Вівторок: 15:05 – 16:40 (вул. Дорошенка, 41, каб. 59) Також проводяться он-лайн консультації в Microsoft Teams де створено команду з назвою курсу. Для погодження часу консультацій потрібно писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/master/geography-master
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання для того, щоб у них сформувалося цілісне уявлення про розвиток географічної думки та сформовані внаслідок цього концепції зарубіжної географії людини.
Коротка анотація курсу	Курс “Сучасні концепції географії людини” є вибірковою дисципліною для студентів магістратури, що навчаються за спеціальністю 106 «Географія» на другому році підготовки в I семестрі в обсязі <u>3</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Зміст курсу зорієнтований на вивчення сучасних концепцій географії людини.
Мета та цілі курсу	Метою курсу є ознайомлення студента з головними тенденціями розвитку географії людини як науки, найвідомішими сучасними концепціями світової географії людини, особливостями їх формування, головними представниками, базовими науковими текстами, що репрезентують ці концепції, . Цілі: розкрити сформувати в студентів-географів цілісну систему знань про сучасні концепції світової географії людини; підготувати студентів до самостійного вибору напрямку наукових досліджень у разі їх бажання займатися науковою роботою у аспірантурі або самостійного вибору спеціальності, якщо вони захочуть продовжити навчання географії у вищому навчальному закладі за кордоном.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Лозинський Р. Номадологія, ризома і геофілософія у творах Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі / Лозинський Р. М. // Професор Ольга Заставецька – вчена, педагог, організатор географічної науки (до 70-ої річниці від дня народження вченої): зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 27 квітня 2023 р., м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка / Ред. кол.: Заставецька Л. Б., Заставецький Т. Б., Мариняк Я. О., Стецько Н. П. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023 – С. 91–96. http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/28894

2. Лозинський Р. Простір, влада і дисципліна у творах Мішеля Фуко / Роман Лозинський // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки: матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 жовтня 2020 р.). – Тернопіль: Вектор, 2020. – С 72–76. <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17260/1/Lozunckuu.pdf>
3. Blij, Harm Jan, De (2008). Geography: realms, regions, and concepts. Hoboken, NJ: John Wiley..
4. Clifford, N.J.; Holloway, S.L.; Rice, S.P.; Valentine, G., ed. (2009). Key Concepts in Geography (2nd ed.). London: SAGE.
5. Cloke, Paul J.; Crang, Philip; Goodwin, Mark (2004). Envisioning human geographies. London: Arnold.
6. Cloke, Paul J.; Crang, Phil; Crang, Philip; Goodwin, Mark (2005). Introducing human geographies (2nd ed.). London: Hodder Arnold.
7. Crang, Mike; Thrift, Nigel J. (2000). Thinking space. London: Routledge.
8. Daniels, Peter; Bradshaw, Michael; Shaw, Denis J. B.; Sidaway, James D. (2004). An Introduction to Human Geography: issues for the 21st century (2nd ed.). Prentice Hall.
9. Flowerdew, Robin; Martin, David (2005). Methods in human geography: a guide for students doing a research project(2nd ed.). Harlow: Prentice Hall.
10. Gregory, Derek; Martin, Ron G.; Smith, Graham (1994). Human geography: society, space and social science. Basingstoke: Macmillan.
11. Harvey, David D. (1996). Justice, Nature and the Geography of Difference. Blackwell Pub.
12. Johnston, R., & Sidaway, J. D. (2016). Geography and geographers: Anglo-American human geography since 1945 (7th ed.). London: Routledge.
13. Johnston, R.J. (2009). The Dictionary of Human Geography (5th ed.). Blackwell Publishers, London.
14. Johnston, R.J (2002). Geographies of Global Change: Remapping the World. Blackwell Publishers, London.
15. Moseley, William W.; Lanegran, David A.; Pandit, Kavita (2007). The Introductory Reader in Human Geography: Contemporary Debates and Classic Writings. Malden, MA: Blackwell Publishing Limited.
16. Peet, Richard, ed. (1998). Modern Geographical Thought. Oxford: Wiley-Blackwell.
17. Soja, Edward (1989). Postmodern Geographies: The Reassertion of Space in Critical Social Theory. Verso, London
18. The Dictionary of Human Geography / [ed. by D. Gregory [et al.]]. — [5th ed.]. — Oxford : A John Wiley & Sons Ltd, 2009. — 1072 p.

Додаткова література:

1. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібн. для самостійної роботи студентів / М. Р. Влах, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. — 120 с.
2. Лозинський Р. М. Концепція серйозного дозвілля і туризм

	<p>спеціального інтересу, або як виникають і розвиваються інноваційні види туризму / Лозинський Р. М., Кушнір Л. П. // Функціонування та перспективи розвитку туристичної галузі України : моногр. / [за заг. ред. М. Ю. Барни]. – Львів: ЛТЕУ, 2018. – С. 176–187.</p> <p>3. Лозинський Р. Стандарти smart city / Роман Лозинський // Географічна освіта і наука: виклики і поступ: матер. міжнар. наук.-практ. конференції, присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 18–20 травня 2023 р.) / відп. ред.: В. Біланюк, Є. Іванов. У 3-х томах. Львів: Простір-М, 2023. – Т. 2. – С. 256–260.</p> <p>4. Соціальна географія: основи теорії : навч. посіб. / Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко, І. В. Гукалова, Ю. М. Хвесик. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2020. – 495 с.</p> <p>5. Соціальна географія: Підручник / за ред. Л. Немець та К. Мезенцева. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2019. – 304 с.</p> <p>6. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : навч. посіб. / О. Г. Топчієв. — Одеса : Астропринт, 2009. — 544 с.</p> <p>7. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії ... Навчальний посібник. — Одеса: Астропринт, 2001. – 560 с.</p> <p>8. Шаблій О. Суспільна географія : у 2-х кн. / О. Шаблій. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — Кн. 1. — 814 с.; Кн. 2. — 706 с.</p> <p>9. Шаблій О.І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів, 2001.</p> <p>10. Baranova D. O., Lozynskyy R. M. Urban sustainability in Ukraine: nowadays conditions and its perspectives // Професор Ольга Заставецька - вчена, педагог, організатор географічної науки (до 70-ої річниці від дня народження вченої) : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 квітня 2023 року, м. Тернопіль). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 30-35.</p> <p>11. International Encyclopedia of Human Geography in 12 volumes. — Amsterdam : Elsevier, 2009.</p> <p>12. Castree N. A Dictionary of Human Geography / N. Castree, R. Kitchin, A. Rogers. — Oxford : Oxford University Press, 2013. — 592 p. 68. Clifford J. N. Key Concepts in Geography// N. J. Clifford [et al.]. — [second edition] — L. : Sage Publications, 2009. — 480 p.</p> <p>13. Lozynskyy, R. Pantyley, V. and Sawicka, A. (2021). The smart city concept in Poland and Ukraine: in search of cooperation opportunities. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 52(52): 95–109. DOI: http://doi.org/10.2478/bog-2021-0016</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	Усього 24 год. аудиторних занять (з них 16 год. лекцій, 8 год. лабораторних робіт/практичних занять) та 66 год. самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати: зміст найважливіших концепції світової географії людини, їх зв'язок з філософськими підходами; особливості географічної освіти і науки у провідних центрах розвитку географії у країнах світу, найважливіші праці провідних сучасних географів, що працюють у галуз географії людини та суміжних дисциплінах.</p>

	вміти: встановлювати наукову концепцію у межах якої здійснюється географічне дослідження, вибирати наукових підхід, найоптимальніший для вирішення конкретних завдань географічного дослідження.
Ключові слова	географія людини, суспільна географія, концепція, теорія, ідея, географічна думка
Формат курсу	Очний, дистанційний
	Проведення лекцій, семінарів та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Подано в таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з суспільної географії, її історії, теорії й методології, а також з філософії і соціології, достатніх для сприйняття категоріального апарату навчальної дисциплін
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Семінарські заняття, дискусія, індивідуальні заняття, самостійна робота, проблемні бесіди, метод кейсів, творче індивідуальне завдання тощо
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, загальнодоступне програмне забезпечення, доступ до Інтернету, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: поточна успішність (активна участь на семінарах) – 80 балів (10 балів за семінар), індивідуальне завдання – 20 балів. Підсумкова максимальна кількість балів – 100. Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
Питання до заліку чи екзамену	Тема 1. <i>Місце географії людини у сучасній світовій географії.</i> Сучасна світова географія. Географія людини. Найважливіші підходи в географії людини. Національні школи географії людини. Провідні центри розвитку географії людини. Провідні наукові журнали з географії людини. Тема 2. <i>Розвиток географічних концепцій від античності до кінця 18 ст.</i> Концепції географії античності. Математична географія. Концепти: кенон, хора, топос, ойкумена. Вплив релігійно-філософських вчень на розвиток географії. Концепції географії людини у період середньовіччя і раннього і середнього нового часу. Тема 3. <i>Концепції географії людини XIX – початку XX ст.</i>

	<p>Географічні концепції першої половини XIX ст. Формування «нової географії» у другій половині XIX ст. Географічний детермінізм. Концепція ландшафту. Розвиток геополітики. Географічні концепції А. Геттнера. Французька школа географії людини.</p> <p>Тема 4. Концепції географії людини першої половини XX ст.</p> <p>Регіональний підхід у географії людини. Особливості регіонального підходу у Франції, США, СРСР. Інші підходи в географії людини. Концепція культурного ландшафту К. Зауера. Формування просторового підходу.</p> <p>Тема 5. Концепції географії людини 60-70-х років XX ст.</p> <p>Кількісно-просторова революція в географії, її сутність і передумови. Теоретична географія В. Бунге. Географія поведінки. Концепція просторової організації. Гуманістична географія. Радикальна географія. Часова географія Т. Гагерстранда.</p> <p>Тема 6. Концепції географії людини 80-90-их років XX ст.</p> <p>Постмодернізм у географії. Постструктуралізм у географії. Найвідоміші представники, філософські засади, базові наукові тексти. Феміністична географія. Розвиток регіональної географії і просторової науки в 80-90-их роках XX ст.</p> <p>Тема 7. Концепції географії людини початку XXI ст.</p> <p>Реляційна географія. Гібридна географія («more-than-human geographies»). Не-репрезентативна теорія. Географія постколоніалізму. Найвідоміші представники, філософські засади, базові наукові тексти.</p> <p>Тема 8. Проблеми і перспективи розвитку географії людини в Україні.</p> <p>Причини відставання української географії людини у розвитку. Сучасна суспільна географія в Україні, її особливості. Перспективи розвитку географії людини в Україні. Проблеми розвитку географії людини в Україні</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

№	Тема	Лекції, год.	Семінари, год.	Самостійна робота, год.
1	Місце географії людини у сучасній світовій географії	2	1	9
2	Розвиток географічних концепцій від античності до кінця 18 ст.	2	1	9
3	Концепції географії людини XIX – початку XX ст.	2	1	8
4	Концепції географії людини першої половини XX ст.	2	1	8
5	Концепції географії людини 60-70-х років XX ст.	2	1	8
6	Концепції географії людини 80-90-их років XX ст.	2	1	8
7	Концепції географії людини початку XXI ст.	2	1	8
8	Проблеми і перспективи розвитку географії людини в Україні	2	1	8
	<i>Всього</i>	16	8	58